

GENTSE STUDENTENRAAD

Nota Actief leren

Mei 2018

Met deze nota wenst de Gentse Studentenraad in de eerste plaats haar steun voor het universitaire project omtrent Actief Leren te herhalen. Dit is een positief pedagogisch project waarmee een verbetering van het aangeboden onderwijs kan bereikt worden.

De middelen van de universiteit zijn echter beperkt en daarom zal er, zeker voor grote groepen naar creatieve oplossingen gezocht moeten worden. Als Gentse Studentenraad proberen we met deze nota daarvoor dan ook een aantal voorstellen te doen die verdergaan dan louter schrijven van een paper, het geven van een presentatie of het maken van een groepswerk, werkvormen die alom gekend zijn.

1 Actief leren

Op de Onderwijsraad van 17 april 2018 werd het Actieplan Activerend Onderwijs voorgesteld en positief onthaald, eveneens door de studentengeleding. Actief leren zal als project van de Universiteit Gent de komende jaren de nodige aandacht blijven nodig hebben. Om die reden wenst de Gentse Studentenraad in deze nota beknopt de principes te benoemen die voor haar belangrijk zijn om tijdens de verdere uitrol van actief leren in het achterhoofd te houden:

- actief leren en activerende werkvormen moeten ervoor zorgen dat de student een deel van het leerproces in eigen handen kan nemen. Dit betekent dus ook dat de student zijn of haar autonomie moet kunnen bewaren en eigen verantwoordelijkheid moet kunnen opnemen voor het leerproces. Een overdaad aan verplichte aanwezigheden, strikte deadlines ... moet vermeden worden;
- actief leren en het gebruik van activerende werkvormen is ook op een laagdrempelige wijze mogelijk in grote groepen;
- werk- en evaluatievormen moeten afgestemd worden op de competenties die een opleiding wenst te bereiken. De opleidingscommissie is het aangewezen orgaan om dit te bewerkstelligen. Dit vereist een proactieve aanpak: de opleidingscommissie zal meer moeten doen dan louter het in kaart brengen van de te bereiken competenties en de gehanteerde werk- en evaluatievormen; zij zal zich de vraag moeten stellen welke werk- en evaluatievormen het meest passend zijn voor welke competenties;
- het is belangrijk om het onderscheid tussen werk- en evaluatievormen in dit dossier aan te houden. Gebruik maken van een andere werkvorm impliceert niet per definitie dat een andere evaluatievorm gehanteerd zal moeten worden. In sommige gevallen (bv. het werken met een paper) zal een werk- en evaluatievorm weliswaar samenvallen
- de inzet op actief leren moet optimaal en niet maximaal gebeuren. Bij de inzet op activerende werkvormen moet rekening gehouden worden met de beschikbaarheid van personeel, financiële en structurele middelen. Indien bv. door een tekort aan personeel geen degelijke feedback kan gegeven worden, moet de vraag worden gesteld of de werk- en/of evaluatievorm wel gebruikt moet worden;
- feedback is een belangrijk element om ervoor te zorgen dat de student kan leren en ook zijn leerproces tijdig kan bijsturen. Feedback kan gegeven worden zowel bij gebruik van werk- als evaluatievormen;
- er is nood aan een grondige bewaking van de studiedruk. Al te vaak bestaan er misvattingen bij lesgevers over de hoeveelheid tijd die een bepaalde werk- of evaluatie met zich brengt;
- ook lesgevers moeten waken over hun tijdsbesteding: activerende werkvormen en zeker meer intensievere werkvormen vragen de nodige tijd voor feedback en begeleiding.

2 Activerende werkvormen voor grote groepen

Naast het scherpstellen van de principes die we als Gentse Studentenraad vooropstellen in deze nota, is het de bedoeling van het tweede deel van deze nota om een aantal activerende werkvormen onder de aandacht te brengen van de Onderwijsraad, opdat die op die manier zouden kunnen doorstromen

naar de opleidingen. De twee werkvormen die worden genoemd zijn gekozen omwille van hun inventieve en creatieve karakter.¹

Hoewel niet opgenomen in deze nota, wenst de Gentse Studentenraad wel nog eens de nadruk te leggen op het gebruik van laagdrempelige, digitale hulpmiddelen zoals systemen voor *voting* of het insturen van vragen zoals Slido.²

Casussen en casemethode

In plaats van te vertrekken van de theorie, vertrekt deze werkvorm vanuit praktische voorbeelden. Studenten bereiden op voorhand het relevantie deel van de cursus alsook de geplande casussen voor die tijdens de les aan de hand van input uit de groep worden opgelost.

Wanneer de studenten met een minder voor de hand liggend deel van de casus worden geconfronteerd, kan de lesgever de theorie uitleggen (zoals in een klassiek hoorcollege) of werken met hypothesen om de theorie te verduidelijken.

De eerste colleges kunnen gegeven worden zoals een klassiek hoorcollege om studenten de nodige theoretische basis te verschaffen.

Het is belangrijk dat de lesgever op tijd de groep bijstuurt om dusdanig ervoor te zorgen dat de studenten uiteindelijk ook tot de juiste oplossing komen maar er tevens voor zorgt het aantal voorziene lesuren niet overschreden wordt.

Vennootschappen en verenigingen (B001324) – prof. Hans De Wulf

De studiefiche legt gedetailleerd de werkwijze van de lesgever uit.

Project- of vaardighedenonderwijs

Beide werkvormen zijn verschillend maar werken *in se* op dezelfde wijze. Door de meer praktische vaardigheden los te koppelen van inhoudelijke vakken en te bundelen in een bepaald opleidingsonderdeel, wordt de last van het organiseren en evalueren niet bij één enkele lesgever (en diens assiterend personeel) komt te liggen maar wel gespreid wordt over een bredere groep van ZAP en AAP.

Het concept 'Vaardighedenonderwijs' komende uit de rechtenopleiding, houdt in dat ieder semester een aantal meer praktische vaardigheden geoefend worden. De studentengroep wordt verdeeld over verschillende groepen. Elke groep is gekoppeld aan een inhoudelijk opleidingsonderdeel van het voorgaande semester zodat verworven kennis omgezet kan worden in meer praktijkgerichte competenties.

Projectonderwijs is gelijkaardig in die mate dat ook hier de werklast over een grotere groep lesgevers maar waarbij er een focus ligt om het bereiken van een bepaald einddoel: het project. Dit project kan worden ingevuld afhankelijk van de opleiding en kan dus een zeer verschillende, opleidingseigen invulling krijgen.

¹ De studentenraad wenst geenszins te beweren dat deze opsomming volledig is. De werkvormen waaruit gekozen is, zijn die die ofwel door de faculteiten werden aangeleverd of door de studenten in de Werkgroep Onderwijs van de Gentse Studentenraad werden voorgesteld.

² <https://www.sli.do/>.

Voor projectonderwijs bestaat volgende onderwijstip: <https://onderwijstips.ugent.be/nl/tips/project/>. De zaken waarop gelet moet worden, worden in de tip benoemd. Deze aandachtspunten gelden ook voor vaardighedenonderwijs, waar extra aandachtspunten het evenwicht in werklust tussen de verschillende groepen en de vergelijkbaarheid van de moeilijkheidsgraad zijn.

Vaardigheden II & Vaardigheden III – prof. Joke Baeck resp. prof. Reinhard Steennot

Het reglement op deze vakken kan gevonden worden op de volgende website: <https://www.ugent.be/re/nl/voor-studenten/fdo/reglementen/reglementrecht/vaardigheden.htm>.

Architectuurontwerp I, Architectuurontwerp II & Architectuurontwerp III – prof. Hans Lust, prof. Jan Manaerts resp. prof. Dirk De Meester

Integratieseminarie

Bij een integratieseminarie wordt de vakinhoud / worden de vakinhouden geïntegreerd in interactieve situaties waarbij de student de mogelijkheid krijgt om theoretische kennis toe te passen op praktische voorbeelden.

Voor integratieseminaries bestaat volgende onderwijstip: <https://onderwijstips.ugent.be/nl/tips/integratieseminaries/>.

Geïntegreerd project Biochemie-Biotechnologie – Steffen Vanneste

Onderhandelen en bemiddelen – Cedric Vanleenhove